

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
40 (1997-1998)

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-18-4

001 3811

BRNO 1999

PD 4423

S 9990385

395

250, ✓

PŘEHLED VÝZKUMŮ 40 (1997-1998)

Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: ps@isibrno.cz

Odpovědný redaktor: PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc

Redakce a příprava pro tisk: Mgr. Balázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla,
Richard Zatloukal

Na titulním listě: Mikulčice - sídliště na "Klášteřisku"

Tisk: BEKROS

Náklad: 350 ks

Publikace neprošla redakční ani jazykovou úpravou

© 1999 by the Authors

All rights reserved

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

Zkoumaný prostor se nachází na sprašové terase nad říčkou Hloučelou, v intravilánu obce na místě minulé zástavby. Je součástí rozsáhlé polykulturní lokality v literatuře se objevující pod označením Držovice - cihelna, Díly odvahoviční ad. Námi zkoumaná plocha měla velikost cca 900 m² (24 x 37 m) a bylo na ní prozkoumáno celkem 13 sídlištních objektů a dva kostrové hroby. Terén terasy zde mírně klesá k jihu, nivelety sprašového podloží se zde pohybují od 227 do 226 m n. m.

Nejvíce archeologického materiálu jsem získali ze zásypu rozsáhlého hliníku. Na jeho okraji se nacházela velmi dobře dochovaná hlíněná pec. Byla vytesaná do sprašové stěny hliníku, měla částečně zachovanou klenbu a její stěny byly dosti tvrdě vypálené. Jako předpecní jáma sloužil zřejmě pod ní umístěný sklípek. Většina dalších zjištěných objektů patří do kategorie běžných sídlištních sídlištních jam - kruhové nebo oválné půdorysy, nepříliš hluboko zahlobené, mísovitý nebo mírně hruškovitý profil, hnědočerný jílovitohlinitý zásyp s úlomky mazanice. Jámy větších rozměrů můžeme přiřadit k drobnějším hliníkům s několika sklípkovitými zahlobeninami. Jeden objekt by šel interpretovat jako tzv. stavební jáma. Z výzkumu byl získán reprezentativní archeologický materiál, který datuje sídliště do mladšího stupně LnK. V jednom objektu byly nalezeny zlomky keramiky i s typickou výzdobou šareckého stupně.

Nejvýznamnějším nálezem v Držovicích je zjištění neolitického kostrového hrobu. Hrob byl umístěn do běžné jámy, která po skončení své funkce na sídlišti posloužila jako základ hrobu. Skelet ležel na zádech, hlavou k jihu, s pohledem otočeným k západu, ruce a nohy silně poručené. Podle antropologického posudku RNDr. M. Dočkalové se jedná o hrob 25 - 30 leté ženy, velmi gracilní postavy, která v době úmrtí měřila 152 - 153 cm. Druhý hrob byl porušen mechanizací při skrývce. Nacházel se v sídlištní vrstvě a dochovala se z něj pouze spodní část skeletu. Nohy mrtvého ležely v anatomické poloze a jejich natažená poloha určuje možnou orientaci hrobu J - S. Bohužel, se nenašel žádný datovací materiál, stejně jako se nepodařilo lokalizovat hrobovou jámu. Tento skelet by mohl patřit ještě k nedalekému mladohradištnímu pohřebišti, zjištěnému na počátku století v držovické cihelně, vzdálené od našeho výzkumu necelých 100 m. Materiál spolu s nálezovou zprávou je uložen v Muzeu Prostějovska pod inv. č. 100001-100537.

Pavčina Procházková, Muzeum Prostějovska v Prostějově

Resumé:

Prostějov-Držovice (Bez. Prostějov). Str. U cihelny 2. Neolithikum - LBK. Siedlung. Gräber. Rettungsgrabung.

ŠEBKOVICE (okr. Třebíč)

„Holeček“. Neolit-MMK. Sídlíště. Záchraný výzkum.

Toto nově objevené sídliště souvisí s již dříve známým sídlištěm v trati „Holeček“, které se nachází na protilehlém jižním svahu nad bývalým rybníkem asi 150 m severně od objevené lokality. Z tohoto sídliště pochází ze starších nálezů i celá menší nádobka a dále pak štípaná i broušená industrie a zlomky keramiky. Po orbě lze na zoraném poli zjistit výrazně se rýsující tmavé objekty. Jmenované sídliště je řazeno do II. stupně kultury s moravskou malovanou keramikou (Kovárník 1975, 93).

Při provádění výkopů byl v trati „Holeček“ porušen sídlištní objekt II. stupně kultury s moravskou malovanou keramikou. Jednalo se o mělký mísovitě zahlobený oválný objekt o Ø 1,5 m a hloubce 0,5 m. Výplň objektu tvořila převážně černá hrudkovitá zemina s kousky mazanice, uhlíky a s keramickými zlomky. Objekt byl ze třetiny zničen průběhem výkopu a

rýsoval se ve stěně výkopu pod asi 25 cm mocnou vrstvou ornice. Z výplně pochází pouze několik keramických zlomků - zlomek ze dna mísy na nožce a několik výdutí. Povrchovým sběrem byl ještě získán zlomek okraje. Objekt pravděpodobně má souvislost s již dříve objeveným sídlištěm nacházejícím se na protějším jižním svahu.

Petr Obšusta, ZMM Třebíč

Litcratura:

Kovárník, J., 1975: Nové archeologické nálezy z okolí Jaroměřic nad Rokytnou, okr. Třebíč, PV AÚ Brno 1974, 92-93.

Resumé:

Šebkovice (Bez. Třebíč). Neolithikum - MÖG. Siedlung. Rettungsgrabung.

TRBOUŠANY (okr. Brno-venkov)

1 až 2 km JV od obce. Neolit. Sídliště. Záchraný výzkum.

Při stavbě Tranzitního plynovodu Malešovice-Březejc-Černá byla na katastru Trboušan získána povrchovým sběrem neolitická štípaná industrie (viz eneolit - Trboušany).

Petr Vitula, ÚAPP Brno

Resumé:

Trboušany (Bez. Brno-venkov). Jungsteinzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

TŘESOV (okr. Třebíč)

„Bernádky“. Neolit - MMK. Sídliště. Záchraný výzkum.

Rýha pro telefonní kabel mezi Kozlany a Třesovem narušila kulturní vrstvu s objektem z období neolitu. Pod asi 30-40 cm vrstvou ornice se nacházel objekt oválného půdorysu o průměru asi 2 m a hloubce 0,5 m. Výplň objektu obsahovala nepočetné zlomky keramiky a část křišťálové čepelky. Podle materiálu lze usuzovat, že patří kultuře lidu s moravskou malovanou keramikou. Od zahluobeného objektu pokračovala dále v délce asi 5 m kulturní vrstva o síle asi 20 cm. Výplň objektu ani kulturní vrstva se nelišily a měly černohnědé zbarvení.

Petr Obšusta, ZMM Třebíč

Resumé:

Třesov (Bez. Třebíč). Neolithikum - MÖG. Siedlung. Rettungsgrabung.

URČICE (okr. Prostějov)

„Záhumení“, „Dvorské“. Neolit - LnK, KVK, MMK. Sídliště. Záchraný výzkum.

Při výkopových pracích pro vodovodní přivaděč z Určic do Seloutek, v roce 1997, byly zjištěny objekty z mladší doby kamenné a to všech tří kultur tohoto období (LnK, KVK a MMK). Kultura s lineární keramikou (LnK - 2 jámy) je zastoupena především hodnotným souborem keramiky (jáma 501) s charakteristickým degenerovaným stylem výzdoby, který ho řadí do fáze IIb (obr. 1:5-10). Kultura s vypíchanou keramikou je reprezentována jedním objektem s keramikou IV. fáze a objekt MMK je jen rámcově zařazen do mladší fáze této